

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ – HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky
Studijní program: Sociální práce
Studijní obor: Penitenciární péče
Kód oboru: 7502R023

MAJETKOVÁ TRESTNÁ ČINNOST MLÁDEŽE V OKRESE LIBEREC

JUVENILE PROPERTY CRIME IN LIBEREC COUNTRY

Bakalářská práce: 12-FP-KSS-4028

Autor:
Martin Ondráček

Podpis:
.....

Vedoucí práce: doc. PhDr. Vratislava Černíková, CSc.

Počet

stran	obrázků	tabulek	grafů	pramenů	příloh
45	0	0	20	15	1+1CD

V Liberci dne: 28.června 2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martin Ondráček**
Osobní číslo: **P10000711**
Studijní program: **B7508 Sociální práce**
Studijní obor: **Penitenciární péče**
Název tématu: **Majetková trestná činnost mládeže v okrese Liberec**
Zadávající katedra: **Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl BP: Analýza kriminality mládeže z hlediska jejího druhu.

Předmět zkoumání - výzkumná otázka: Vývoj majetkové trestné činnosti mládeže v okrese Liberec ve vymezeném časovém období. Faktory ovlivňující kriminalitu mládeže.

Předpoklady BP: Majetková trestná činnost mládeže ve věku od 15 do 17 let věku má stoupající tendenci. Většina trestné činnosti je páchána ve spolupachatelství. Mladiství pachatelé pocházejí z rodin, kde alespoň jeden z rodičů je dlouhodobě nezaměstnaný.

Základní metody a techniky průzkumu: Analýza statistických údajů a jejich komparace, metoda dotazníku.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

HARTL, P., HARTLOVÁ, E., 2000. Psychologický slovník. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-303-X.

ČÍRTKOVÁ, L., 2000. Policejní psychologie. Praha: Portál. ISBN 80-7178-475-3.

MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A., 2000. Mládež a delikvence. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-771-X.

CHMELÍK, J., 1995. Vyšetřování trestné činnosti mládeže a páchané na mládeži v teorii a praxi. 1. vyd. Praha: MV ČR.

VEČERKA, K. 2004. Mladiství pachatelé na prahu tisíciletí. Praha: Institut pro kriminologii a sociální revenci. ISBN 80-7338-033-1.

KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol., 2012. Základy kriminologie a trestní politiky. 2. vyd. Praha: C. H. BECK. ISBN 80-7179-813-4.

NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol., 2008. Kriminologie. 3. přepr. vyd. Praha: ASPI - Wolters Kluwer. ISBN 978-80-73533-376-8.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PhDr. Vratislava Černíková, CSc.

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: 1. dubna 2012

Termín odevzdání bakalářské práce: 26. dubna 2013

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.

děkan

L.S.

doc. PaedDr. PhDr. Ilona Pešatová, Ph.D.

vedoucí katedry

V Liberci dne 23. dubna 2012

Čestné prohlášení

Název práce: Majetková trestná činnost mládeže v okrese Liberec

Jméno a příjmení autora: Martin Ondráček

Osobní číslo: P10000711

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č.121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladu, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 28. června 2013

.....

Poděkování

Zde bych rád velmi poděkoval paní doc. PhDr. Vratislavě Černíkové, CSc. za cenné rady a odborné vedení při tvorbě této práce.

V Liberci dne: 28. června 2013

.....

Název bakalářské práce: Majetková trestná činnost mládeže v okrese Liberec

Jméno a příjmení autora: Martin Ondráček

Akademický rok odevzdání bakalářské práce: 2012/2013

Vedoucí bakalářské práce: doc. PhDr. Vratislava Černíková, CSc.

Resumé:

Bakalářská práce se zabývala problematikou majetkové trestné činnosti mládeže v okrese Liberec v posledních pěti letech. Jejím cílem bylo zjistit, zda majetková kriminalita mládeže ve věku od 15 do 17 let věku má stoupající tendenci, zda většina kriminálních činů je páchána ve spolupachatelství a mladiství pachatelé pocházejí z rodin, kde alespoň jeden z rodičů je dlouhodobě nezaměstnaný. Práci tvořily dvě stěžejní oblasti. Jednalo se o část teoretickou, ve které byly za pomoci odborných zdrojů prezentovány základní pojmy z oblasti majetkové trestné činnosti mládeže a věcí s ní souvisejících. V praktické části bylo pomocí dotazníku, který byl vyplněn ve Výchovném ústavu v Chrastavě, zjišťováno, zda se naplní či nenaplní výše uvedené předpoklady. Výsledky dotazníku ve dvou třetinách předpokladů tyto předpoklady potvrdily, u jedné třetiny byly výsledky opačné. Všechny výsledky byly pak zohledněny při navrhovaných opatřeních. Za největší přínos práce bylo možné považovat mírně klesající tendenci majetkové trestné činnosti mládeže.

Klíčová slova:

mladistvý, mladý dospělý, majetková trestná činnost, juvenilní delikvence, trestný čin, škola, rodina, volný čas, parta.

Title of Bachelor Thesis: Property crime youth in the district of Liberec

Author: Martin Ondráček

Academic year of the bachelor thesis submission: 2012/2013

Supervisor: doc. PhDr. Vratislava Černíková, Csc.

Summary:

This thesis dealt with the issue of youth property crime in the district of Liberec in the last five years. Its aim was to determine whether property crime youth aged 15 to 17 years of age has been increasing, whether most crimes are committed in complicity and young offenders come from families where at least one parent is a long-term unemployed. The work consisted of two main areas. This was the theoretical part, in which the help of expert resources presented basic concepts of property crime and youth affairs relating to it. In the practical part was a questionnaire that was completed Reformatory in Chrastava town, examined whether filled or not meet the above requirements. The results of the questionnaire in two-thirds of these assumptions, assumptions confirmed by one-third, the results were the opposite. All results were then considered in the proposed measures. The greatest contribution of the work could be considered slightly decreasing property crime youth.

Key words:

juvenile, young adult, property crime, juvenile delinquency, crime, school, family, leisure, parties.

Název práce:

MAJETKOVÁ TRESTNÁ ČINNOST MLÁDEŽE V OKRESE LIBEREC

Vedoucí práce: doc. PhDr. Vratislava Černíková, CSc.

Podpis:.....

Cíl: Analýza kriminality mládeže z hlediska jejího druhu.

Požadavky: Formulace teoretických východisek, příprava průzkumu, sběr dat, interpretace a vyhodnocení dat, formulace závěrů.

Metody: Analýza statistických údajů a jejich komparace, metoda dotazníku.

Literatura:

HARTL, P., HARTLOVÁ, E., 2000. *Psychologický slovník*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-303-X.

ČÍRTKOVÁ, L., 2000. *Policejní psychologie*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-475-3.

MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A., 2000. *Mládež a delikvence*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-771-X.

VEČERKA, K. 2004. *Mladiství pachatelé na prahu tisíciletí*. 1. vyd. Praha: Kufr. ISBN 80-7338-033-1.

KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol., 2012. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2. vyd. Praha: C. H. BECK. ISBN 80-7179-813-4.

NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol., 2008. *Kriminologie*. 3. přepr. vyd. Praha: ASPI – Wolters Kluwer. ISBN 978-80-73533-376-8.

KOUDELKOVÁ, A., 1995. *Psychologické otázky delikvence*. 1 vyd. Praha: Victoria Publishing. ISBN 80-7187-022-6.

KOLÁŘ, M., 2001. *Bolest šikanování*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-513-X.

SOCHŮREK, J., 2001. *Vybrané kapitoly ze sociální patologie*. I. Díl, 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci. ISBN 80-7083-494-3.

ZOUBKOVÁ, I., NIKL, J., ČERNÍKOVÁ, V., 2001. *Kriminalita mládeže*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky. ISBN 80-7251-070-3.

CHMELÍK, J., aj., 2003. aj. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-739-6.

Zákon č. 40/2009 Sb., *trestní zákoník*. In: Sbírka zákonů České republiky. 2009, částka 11, s. 354–464.

Zákon č. 218/2003 Sb., *o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů* (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In: Sbírka zákonů České republiky. 2003, částka 79, s. 4030 – 4052.

Obsah

1 Úvod.....	10
2.1 Vymezení obecných pojmů.....	11
2.2 Protiprávní chování mládeže z multifaktorálního hlediska.....	12
2.2.1 Dědičnost.....	13
2.2.2 Rodina.....	13
2.2.3 Školní prostředí.....	16
2.2.4 Parta.....	18
2.3 Psychologická charakteristika mladistvých pachatelů.....	20
2.3.1 Delikventní chování jako část neurotické poruchy.....	21
2.4 Faktory ovlivňující kriminalitu mládeže.....	23
2.5 Majetková kriminalita – rozdělení.....	24
2.6 Vývoj celkové kriminality mládeže v ČR v letech 2008 až 2012.....	25
2.6.1 Vývoj majetkové tr. činnosti mládeže v ČR v letech 2008 až 2012.....	26
2.7 Vývoj majetkové tr. činnosti mládeže v okr. Liberec v letech 2008-2012.....	26
2.8 Soudnictví ve věcech mládeže.....	27
3 Praktická část práce.....	28
3.1 Cíl praktické části.....	28
3.2 Stanovené předpoklady empirického šetření.....	28
3.3 Použité metody.....	28
3.4 Zkoumaný vzorek.....	28
3.5 Dotazník.....	29
3.6 Výsledky z dotazníku – prezentace získaných dat.....	30
3.6.1 Pohlaví respondentů.....	30
3.6.2 Věk respondentů.....	31
3.6.3 Vzdělání respondentů.....	31
3.6.4 Rodina respondentů.....	32
3.6.5 Zaměstnání rodičů respondentů – jeden z předpokladů.....	32
3.6.6 Hádky rodičů respondentů.....	33
3.6.7 Věznění rodiny respondentů.....	33
3.6.8 Volný čas respondentů.....	34
3.6.9 Požívání alkoholu respondentů.....	35
3.6.10 Požívání drog respondentů.....	36
3.6.11 Druhy drog respondentů.....	36
3.6.12 Spáchání trestného činu (provinění) respondentů.....	37
3.6.13 Motiv trestné činnosti respondentů.....	37
3.6.14 Druh trestné činnosti respondentů.....	38
3.6.15 Druh majetkové trestné činnosti respondentů.....	38
3.6.16 Věk při páčání trestné činnosti respondentů.....	39
3.6.17 Spolupachatelství při trestné činnosti – jeden z předpokladů.....	40
3.7 Výsledky stanovených předpokladů.....	41
3.7.1 První předpoklad.....	41
3.7.2 Druhý předpoklad.....	41
3.7.3 Třetí předpoklad.....	41
Závěr.....	42
Navrhovaná opatření.....	42
Seznam použitých informačních zdrojů.....	44

Seznam příloh.....	45
--------------------	----

„Ono se řekne – špatná výchova mládeže, ale kolik je rodičů, kteří se nezajímají o to, co jejich děti dělají a jak se učí? Dokonce ani nepřijdou na třídní schůzky a neví, jaký obor studují... Tak dlouho si nevšímají, kdo vlastně vedle nich vyrůstá, až to najednou bouchne. A pak s tím rebelem, který je vlastně jejich syn, nechtějí nic mít...“

Filmové drama PROČ? 1987, režie Karel Smyczek

1 Úvod

Dnešní uspěchaná doba mnohdy klade na rodiče vysoké časové a psychické nároky. Rodiče pak nemají dostatek prostoru pro výchovu svých dětí. Mnohdy tento problém dětem kompenzují financemi, což u nich vede k pocitu, že si mohou vše dovolit. Před nimi se pak rozprostírají lákavé prožitky a materiální hodnoty, jejichž dosažení je reálné jen pro některé. Nejedná se však o ty, kteří se pohybují ve spodních patrech sociálního žebříčku, ze kterého většinou pocházejí mladí delikventi (Večerka, 2004, s. 5).

Odtud už je jen krůček k tomu, aby se jejich dítě spojilo s nesprávnou partou, se kterou se dostane do konfliktu se zákonem.

K výběru tohoto společensky významného a závažného tématu autora motivoval veřejností v posledních době často zastávaný názor o vzestupu kriminality mládeže, ač skutečnost je spíše opačná. Jelikož je autor zaměstnán u Policie České republiky, tato problematika se ho po pracovní stránce přímo dotýká.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou popsány základní pojmy z oblasti dětské kriminality a dále pak mimo jiné i vývoj a faktory ovlivňující kriminalitu mládeže. V praktické části je pak pomocí cílů a stanovených předpokladů analyzován dotazník, který bude předložen k vyplnění mladistvým v některé z českých věznic.

Cílem práce je analýza kriminality mládeže z ohledem na její druhy.

2 Teoretická část práce

2.1 Vymezení obecných pojmů

Dítě je nezletilý jedinec, nedospělá osoba spadající do kategorie ve věkovém rozmezí 6 – 15 let při používání termínu souvisejícím s kriminalitou. Kriminální jednání je ze statistického hlediska sledováno od 6 let. Z obecného hlediska se většina odborníků shoduje na věkové hranici pro označení dětí 0 – 15 let. Pro ukládání ochranné výchovy je významný věk 12 let – jestliže osoba v době po dovršení 12 let a nedovršení 15 let spáchala čin jinak trestný, je beztrestná; soud ovšem v občanskoprávním řízení takové osobě uloží ochrannou výchovu (Chmelík, aj. 2003, s. 15-17).

Mládež je ve společenských vědách spojována s různými věkovými kategoriemi na právu nezávislými. Největší rozpětí zaujímá pohled sociologický. Ve statistice kriminality Policie České republiky jsou pod pojmem mládež vykazovány fyzické osoby **ve věku do osmnácti let** (Zoubková, Nikl, Černíková, 2001, s. 86). Je spojována s různými věkovými kategoriemi v závislosti na předmětu a rozsahu zkoumání jednotlivých vědních oborů. Většinou se jedná o označení pro širší skupinu osob ve věkové kategorii do 18 let. Zákon sice tuto skupinu přesně nespecifikuje, avšak občanský zákoník hodnotí osoby starší 18 let jako zletilé – plnoleté (Chmelík, aj. 2003, s. 15-17).

Mladiství je pojem trestněprávní označující fyzickou osobu. Postavení mladistvého je vázáno na dobu spáchání trestného činu. Mladistvou je osoba ode dne, který následuje po dni patnáctých narozenin do dne, ve kterém dovršila osmnáct let věku. Obecná (plná) trestní odpovědnost pachatele nastává den následující po dni, ve kterém osoba dovršila osmnáct let věku (Zoubková, Nikl, Černíková, 2001, s. 86).

Osoba blízká věku mladistvého je pojem právní, často však užívaný kriminologií; z pohledu počítání času je zpravidla vyjadřován jako časové období po dovršení 18. roku života, ve kterém lze fakultativně, za určitých podmínek, uplatnit zvláštní způsoby řízení proti mladistvému. Podle právní teorie je osoba blízká věku mladistvého charakterizována věkovou hranicí do 20 let (Chmelík, aj. 2003, s. 15- 17).

Mladý dospělý je osoba, která sice dosáhla věku 18 let, ale dosud není starší 24 let. Trestní zákon ani Zákon o soudnictví ve věcech mládeže ale tento pojem nezná. V soudním řízení se však jedná o polehčující okolnost při výměru trestu (Novotný, aj. 2008, s. 378).

Trestný čin je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně, k trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti (Zákon č. 40/2009 Sb., § 13, odst. 1,2).

Provinění je trestný čin spáchaný mladistvým. Čin, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně, není proviněním, jestliže je spáchán mladistvým a stupeň jeho nebezpečnosti je pro společnost malý. (Zákon č. 218/2003 Sb., § 6, odst. 1-2).

Kriminalita je negativní společensko-historicky podmíněný jev, který je tvořen souhrnem jednání, v jehož důsledku je páchána trestná činnost (Hartl, aj. 2000, s.278).

Termín **delikvent** se používá pro označení provinilce, obvykle ve věku 15 – 18 let, ale i pro mladé dospělé ve věku 18 – 28 let (Hartl, aj. 2000, s. 100).

Juvenilní delikvence je odborný termín často používaný v soudnictví pro trestné jednání mládeže, kdy dochází k páchání trestných činů dětmi a mladistvými.

2.2 Protiprávní chování mládeže z multifaktorálního hlediska

Výrazně poruchové chování mládeže bylo v základu formulováno již na úsvitu naší civilizace. Ze začátku bylo chápáno jako překročení sociálních regulativů daných tradicemi, poté i sankcionovaných norem, které zprvu vytvářeli vyvolení jedinci, které následně vystřídala instituce s legislativní pravomocí. Z toho lze usoudit, že určitá forma sociální deviace mládeže byla všudypřítomná. Často bývá citován Sokratův výrok z roku 390 př. n. l.: Dnešní děti milují přepych, pohrdají autoritou, jsou nevychované a neváží si starších (Večerka 2004, s. 27 a 28).

Většina dětských delikventů se dostává do rozporu se zákonem okolo 12 let. V tomto věku se zvláště výrazně projevují všechny kladné i záporné rysy charakteru mladého člověka. Dětská delikvence úzce souvisí se škodlivým výchovným prostředím v některých rodinách (Zoubková, aj. 2001, s. 33).

2.2.1 Dědičnost

Protiprávní chování mládeže lze do jisté míry označit jako duševní poruchu či jinak řečeno odklon od normy – deviaci. Dispozice ke vzniku těchto poruch mohou dle Vágnerové (2004, s. 36) plynout hned z několika možných způsobů narušení genotypu. tj. typů dědičnosti, kdy míra genetické zátěže může být různá. Může se jednat o **poruchu počtu nebo struktury chromozomů**, kdy poruchy tohoto typu nepotvrzují jenom význam genetické informace pro rozvoj určitého onemocnění, ale i důležitost koordinovaného působení jednotlivých genů. Je logické, že pokud nějaká informace chybí, nemůže se pak příslušná vlastnost u jedince dobře rozvíjet. V dalším případě je základem postižení **porucha funkce genového páru**, kdy příčinou této poruchy jsou mutace (změny) v jednom lokusu určitého genu, které ve větší míře mění i jeho funkci (Vágnerová 2004, s. 37 a 38).

Z hlediska dědičnosti jsou lidské individuální charakteristiky a lidské chování prozkoumány mnohem méně než vlivy zevního prostředí. Genetická dispozice může být odpovědná např. za sníženou sebekontrolu či za hyperaktivitu. Tyto vlohy však sami o sobě nevedou k delikventnímu jednání. Genetická vložka jen zvyšuje pravděpodobnost, že na chování budou mít vliv další činitelé, bez nichž by se delikventní jednání neuskutečnilo (Zoubková, aj. 2001, s. 33).

Je třeba zdůraznit, že vzájemný poměr dědičnosti a prostředí v osobnosti člověka zůstává dodnes otevřenou otázkou. Obě extrémní pozice připadající v úvahu byly explicitně formulovány a obhajovány. Prvním extrémem je tzv. optimistická pozice, která uznává rozhodující roli prostředí a prakticky anulují význam dědičnosti. Protipól reprezentuje pesimistická pozice, která klíčovou roli přisuzuje dědičným a vrozeným činitelům (Čírtková 2000, s.68).

2.2.2 Rodina

Rodina je chápána jako základ společnosti i jako základní skupina, ve které probíhá socializace jedince, formuje se jeho osobnost, normativní a hodnotová sféra. Správně fungující rodina je základem zdravého psychického vývoje dítěte a člověka (Sochůrek 2001, s. 36 až 38).

Rodina je rovněž považována za jednoho z hlavních činitelů, který svým

selháváním umožňuje kriminální chování dětí. Rodina není ale neměnná instituce, její funkce se v novodobé historii významně proměňují. V posledních letech klesá sňatečnost, klesá porodnost, zvyšuje se věk v němž lidé vstupují do prvního manželství, stoupá počet rodin, v nichž o dítě pečuje jen jeden z rodičů. Mnozí lidé se bojí převzetí odpovědnosti za svá rozhodnutí, bojí se ztráty životních jistot.

V současné době se promítají do života rodiny i obtíže ekonomického rázu, které se promítají do klimatu mladé rodiny s malými dětmi. Děti vychované jen jedním rodičem (většinou matkou) mají obvykle o něco horší výsledky ve škole, více zdravotních a psychických problémů a také více střetů se zákonem než děti, které vyrůstají s oběma rodiči. Těžkosti, se kterými se současná rodina potýká při plnění svých výchovných funkcí, jsou spojeny s celou řadou dalších faktorů. (málo dětí v rodině, snížení potřeb zapojit děti do domácích prací, oslabení kontroly učení a volného času). Setkáváme se i s krutým zacházením s dětmi, s jejich trestáním a týráním. Týrání dětí však rozhodně není vyhrazeno pouze sociálně slabším vrstvám, i když nepříznivé sociálně ekonomické podmínky jistě vytvářejí předpoklady napomáhající tomuto protispolečenskému jednání. Dětem je mnohdy ubližováno i v navenek fungujících rodinách. Rodiče nepijí, nemají problémy se zákonem, podle sousedů vedou spořádaný život. Důvodem násilí na dětech bývá v posledních letech i stres na pracovišti, leckdy se potýkající s nejistotou svého postavení. Kvalita vazby mezi dítětem a rodiči je klíčovým momentem jeho osobnostního rozvoje, jeho socializace. Značnou roli hraje i způsob interakce v rodině, mezi rodiči, k dítěti, event. Jednotný přístup při řešení konfliktů v rodině. Rodinné prostředí mladých delikventů bývá charakterizováno jako chladné, s minimem rodičovského zájmu o děti. Rodiče jsou charakterizováni jako pasivní či odmítaví, nemají zájem o potřeby dítěte. V rodinách delikventně se chovajících adolescentů se rodiče též málo starají o vytvoření zábran v asociálním chování dětí. Též tvrdá disciplína zahrnující agresivní chování rodičů k dítěti je častější v rodinách, kde se děti chovají delikventně (Zoubková, aj. 2001, s. 35 a 36).

Rodina má řadu funkcí:

a) funkci hmotného rámce – obživa a výchova dětí i dospělých, zajištění jejich bezpečí ve smyslu uspokojení základních biologických potřeb.

b) funkci sociální ochrany členů rodiny, kdy rodina propůjčuje svým členům určitý sociální status, poskytuje jim sociální zázemí a oporu, reguluje příbuzenské vztahy.

c) rodina je také rozhodujícím činitelem v socializaci jednotlivce

Rodinu můžeme rovněž rozdělit na:

a) základní (jádrovou), která je tvořena vlastními rodiči a jejich vlastními dětmi,

b) širší rodinu – zde společně žijí s rodiči a dětmi i prarodiče nebo sourozenci rodičů se svými rodinami.

Rodinu také můžeme rozdělit na:

a) vlastní formálně úplnou rodinu (oba vlastní rodiče a jejich vlastní děti)

b) formálně úplnou rodinu (jeden rodič je vůči dítěti nevlastní)

c) formálně neúplnou rodinu (jeden z rodičů zemřel)

d) neformálně úplnou rodinu (vztah druh a družka)

e) neformálně neúplnou rodinu (rodiče spolu nežijí a nejsou rozvedeni)

V současnosti je rodina křehčí a v případě hlubších vnitřních rodinných konfliktů se jako první možnost jejich řešení v mnoha případech objevuje rozvod se všemi jeho negativními důsledky. Rozvedení rodiče pak zakládají rodiny nové, kdy se ke svým „novým“ dětem chovají pěkně.

Avšak přichází zde na řadu i jiná potíže. Z některých pohovorů s mladistvými deliventy je patrné, že ne vždy děti vycházejí dobře s nevlastní matkou či otcem. Příčinou je zde odlišný způsob vnímání hodnot. Mladiství jsou přesvědčeni, že pokud nevlastní otec či matka nejsou jejich pokrevními rodiči, nemají právo je vychovávat a organizovat jejich život. Rozhádané a disharmonické prostředí však současně nepřímo spolutvoří nebo naopak nedostatečně koriguje negativní vlastnosti osobnosti dítěte. Časté hádky rodičů, alkoholismus či drogová závislost a někdy i fyzické útoky mezi rodiči přispívají k tomu, že dítě bere rodiče jako „vzor“. Neustále prožívá

pocity strachu a beznaděje, že se otec vrátí domů z pohostinství opilý. Mnohdy pak dochází k tomu, že si dítě toto chování přenáší do svého vlastního života (Sochůrek 2001, s. 36 až 38).

2.2.3 Školní prostředí

Ve většině našich škol převládá vyučování, které počítá jen s předáváním poznatků směrem od učitele k dítěti. Děti soutěží v reprodukci znalostí, nesoutěží však ve schopnosti spolupracovat ani ve schopnosti nalézat řešení reálných problémů společnosti. Schopnost našich dětí aplikovat školské znalosti v mezinárodním měřítku je podprůměrná. Žáci jsou sice vedeni ve škole ke kázni, ale i k nesamostatnosti a k závislosti na autoritě učitele. Škola je dnes ve všech demokratických zemích koncipována jako otevřená instituce. Důležité je proto brát i rodiče jako zainteresovaného a velmi vlivného partnera při vzdělávání dítěte. Přesto vzdělání u nás zaznamenalo nevídaný rozmach. Jsou větší možnosti výběru škol, jsou nová zaměření na středních odborných i vysokých školách. Kvalifikace části mladých lidí značně vzrostla, ale vzrostla i propast mezi dalšími skupinami mládeže. Část mládeže je nedoučená, nemá potřebné dispozice pro zaměstnání a má i nízkou schopnost další socializace. A zde je souvislost mezi sociálně patologickými jevy a touto mládeží zcela zřejmá. Přechodem do školy ztrácí každé dítě výlučné postavení, které mělo do té doby v rodině. Musí se přizpůsobit novému životnímu rytmu. Škola bere dítě jako jedno z mnoha dalších a chce na něm, aby se přizpůsobilo, aby bylo jako ostatní děti. Přípravenost dítěte na školu může znevýhodnit předchozí výchova v rodině.

Výchova, která od dítěte nic nevyžaduje a na druhé straně příliš poskytuje, brzdí osamostatňování dítěte a negativně ovlivňuje adaptaci ve společnosti vrstevníků.

Výchova příliš úskostná zbavuje dítě vlastní iniciativy, omezuje jeho aktivitu, schopnost překonávat obtíže.

Výchova perfekcionistická je se snahou o dokonalost opakem, kdy rodiče, bez ohledu na schopnosti dítěte od něho chtějí maximální výsledky. Dítě je přetěžováno, stresováno, uniká do choroby, nebo hledá únik u svých vrstevníků,

objevují se u něho poruchy chování.

Výchova zavrhuje se projevuje nezájmem o dítě (rodiče jsou často anomální osobnosti, alkoholicí apod.), které hledá únik z reality rodinného prostředí.

Dítě znevýhodňuje i výchovná zanedbanost, kdy vyrůstá v sociálně nepodnětném prostředí, kde vzdělání není považováno za hodnotu, není tedy motivace ke vzdělávání a k osvojování si normativního systému.

Třída, včetně učitele, má velký podíl na vývoji a formování osobnosti dítěte. Učitel je zprvu pro dítě nejvýznamnější osobou ve škole, postupně však nabírají vztahy ke spolužákům a solidarita s nimi. Učitel se stává autoritou, která konkuruje rodičům a později též vrstevníkům. Děti ve třídě začínají vytvářet vlastní subkulturu vyznačující se zvyklostmi, rituály. Ve třídě vznikají i zvláštní podskupiny, které jsou k bližšímu kontaktu motivovány společnými zájmy, společnými činnostmi. V některých případech mohou být tyto podskupiny zárodkem asociálních part a to už na prvním stupni základní školy. Nepříznivé podmínky ve škole, konflikty mezi dítětem a učitelem, nepřizpůsobení se kolektivu dětí mohou vést ke školnímu selhání, k nechuti ke škole a mohou se projevit poruchami chování ve smyslu úniku např. záškoláctvím, lhaním, alkoholem či delikvencí.

V českých školách se potvrzuje další jev, kdy se do vyučování aktivně zapojuje jen určitá část žáků, kdežto většina participuje málo, nebo vůbec ne. Je velice pravděpodobné, že mezi neparticipujícími žáky jsou ti, kteří mají vyšší pravděpodobnost sociálního selhání.

Ve školách přibývá i šikanování, v rámci kterého narůstá agrese. Také učitelův nezájem či agresivita mohou být živnou půdou pro šikanování ve třídě. Stává se i to, že učitel svým chováním agresorům „označí“ jedince, který je v nějakém ohledu nedostatečný a jehož se pak děti cítí oprávněny beztrestně napadat (Zoubková, aj. 2001, s. 36 a 37).

Šikanování je i nebezpečně rozbujelou sociální nemocí ve společnosti, jejímž důsledkem je poškozování zdraví jednotlivce, skupin, včetně rodiny a společnosti vůbec. Výzkumy a praxe naznačují, že nejhůře s šikanou jsou na tom základní a zvláštní školy a učiliště, kdy nejzávažnější situace je odhadována v ústavní výchově (Kolář 2001, s.19).

2.2.4 Parta

Partu lze dle Sochůrka (2001, s. 46 až 49) definovat jako časově stálější skupinu lidí, kteří se sdružují na základě určitých společných potřeb, názorů a zájmů a mají obvykle vytvořenou určitou hierarchickou strukturu. Ty mohou být plně v souladu se zájmy společnosti a ta je může podporovat. Jsou to zejména party, které se zabývají svojí, společensky žádoucí či prospěšnou, zájmovou činností.

Negativní party zahrnujeme mezi skupinovou trestnou činnost. Závažnost páchané trestné činnosti je závislá zejména na organizovanosti party a velmi často i na jejím vůdci. Na rozdíl od organizovaného zločinu je úroveň plánování trestné činnosti u part zpravidla nízká. Mezi členy party prakticky neexistuje konspirace. Z hlediska psychopatologického najdeme mezi členy part lidi s ovládacím nebo dominantním zaměřením. Tato skupina se označuje jako psychopatie s ovládacím zaměřením. Patří sem fanatici, paranoidní psychopati a kverulanti. Typickou vlastností těchto psychopatů je egocentrismus. Jsou to lidé, prosazující svá práva, přičemž práva ostatních přehlížejí. Stejně tak se v těchto partách vyskytují psychopati anetičtí. Tito lidé nemají rozvinuty morální a vyšší city. Často chybí i základní citové vztahy. Neznají, co je svědomí, soucit, pocit sounáležitosti, lítost.

Samotná parta však neznamena pro naprostou většinu mládeže riziko a naopak může mladému člověku přinést mnoho kladného. Vždyť partou jsou i skauti, ekologové, různé zájmové kroužky a organizace.

Problém však nastává u part sociálně deviantních. Bylo zjištěno, že zvláště pro mnohé delikventy je taková parta místem seberealizace. Mladý člověk, vyrůstající v prostředí konfliktní rodiny nebo v prostředí citově i podnětově chudém, který je zanedbáván a často i citově deprivován, si hledá náhradní uspokojení těchto potřeb. Hledá je i mimo rodinu i normální společnost.

Mladiství, kteří neuznávají obecně platné autority, hledají tuto autoritu ve vůdci party. Pokud má výše uvedenou charakteristiku, slepě se mu podřizují a imponují jim takové vlastnosti vůdce party, jako je bezohlednost, hrubá fyzická síla, pohrdání sociálními normami a často i citovými vztahy. Vůdce party se obvykle opítá o několik sobě podobných jedinců a zbytek party za jejich pomoci ji ovládá. Avšak policisté, vyšetřovatelé a další odborníci by pak mohli vyprávět destíky

příběhů, jak se o samotě, při výslechu či rozhovoru s pláčem sesypali i ti navenek nejotrlejší členové pouličních part a gangů a ve snaze zachránit si kůži házejí vinu jeden na druhého.

Party lze dále rozdělit na:

a) **organizovanou partu** - má stálého vedoucího, pevný řád, pravidelně se setkává, její členové mají zpravidla svoji symboliku (například tetování). Stát se členem takové party není snadné, protože si své členy vybírá. Noví členové se musí podřídit přijímacím rituálům, často velmi ponižujícím nebo surovým. Zvláště nebezpečné je nucení požit v rámci přijímacího řízení drogu. Na rozdíl od gangu však organizovaná parta převážně nemá vyhraněný charakter své trestné činnosti.

b) **poloorganizovanou partu** - od organizované se liší absencí přijímacího řízení nových členů, neprovádí jejich výběr a zpravidla nemá pevně stanovený řád.

c) **volná parta** - nemá stálého vůdce ani další znaky skupiny organizované či poloorganizované. Charakteristická je tím, že se pravidelně schází, zpravidla ve stejný čas na stejném místě.

Nejčastějšími aktivitami delikventních part je návštěva hostinců, bezcílné bloumání ulicemi, výtržnosti, diskotéky, herny, promiskuita a zneužívání drog (Sochůrek 2001, s. 50).

2.2.5 Volný čas

Značné změny doznal i způsob života a možnosti vytvářet sociální vztahy mimo rodinu. O přízeň mladých lidí usilují různé sekty, náboženství, masmédia, hudební a jiné skupiny, které nejsou jen představiteli různých hudebních žánrů, ale i způsobu života. Mládež je snadnou kořistí pro provozovatele automatů, dealerů drog, sexuálních služeb apod (Zoubková, aj. 2001, s. 38).

Matoušek (2000, s. 83) také uvádí, že některé party jsou ke své kriminální činnosti přivedeny tím, že tráví svůj volný čas v hernách a na diskotékách a záhy se jim na tento způsob života přestane dostávat prostředků. Začnou si je opatřovat drobnými krádežemi, jež pak přerůstají v organizované, plánované akce s napojením na překupníky.

2.3 Psychologická charakteristika mladistvých pachatelů

Výzkumy inteligence u mladistvých delikventů mají dlouhou kontroverzní historii. První studie se začaly objevovat již na počátku minulého století současně s rozvojem testů pro měření inteligence. Pro rané období je charakteristické, že téměř ve všech z prvních dvou set studií byl zjištěn abnormálně velký výskyt rozumově zaostalých jedinců v delikventní populaci, z čehož se začal mylně vyvozovat závěr, že mentální deficiencie je kauzálním faktorem delikventního chování. Na druhé straně však nemůžeme přehlédnout skutečnost, že delikventi, testovaní u soudů a v převýchovných zařízeních, nedosahují průměru normální populace.

První studie uvádí jen kvantitativní rozdíly ve stupni inteligence u delikventů ve srovnání s normální populací vzhledem k tomu, že k jejímu zjišťování se užíval výhradně tzv. Stanford-Binetův test, v němž jsou výsledky různých intelektových schopností pojímány celkově jako jediný koeficient, a tudíž podíl specifických intelektových schopností je v tomto jednotném indexu v podstatě zastřen.

Velkým pokrokem v tomto směru byl vznik tzv. WECHSLEROVÝCH inteligenčních škál, které dovolují měřit nejen globální IQ, ale též jednotlivé specifické funkce, které se seskupují do dvou obecnějších kategorií – verbální a performační složky inteligence.

U adolescentních psychopatů však dochází k odlišení od normální populace ve třech výrazných charakteristikách v rozptylu jednotlivých subtestů:

a) nejvýraznějším znakem pro ně bylo, že jejich performační IQ bylo ve většině případů vyšší než IQ verbální. Avšak tento vztah byl znám dlouho před Wechslerovými výzkumy, neboť vychovatelé si brzy povšimli, že delikventi trpí retardací verbálních schopností, které jsou z valné míry závislé na školním prospěchu, zatímco jejich psychomotorické a mechanické schopnosti a dovednosti jsou na relativně dobré úrovni. Tato zjištění byla také podnětem pro zřizování škol, v nichž by se mladí delikventi mohli vyučit přiměřeným řemeslům.

b) v druhém případě, který Wechsler uvádí, jsou lepší výsledky v subtestech Sestavování obrazců a Uspořádání obrázků ve srovnání s výsledky v subtestech Blok a Doplnění obrázků. Z tohoto zjištění plyne, že pro delikventy je charakteristické

nejen vyšší performační IQ, ale že v rámci performačních schopností pravděpodobně nalezneme pro ně typické difference a to *lepší výsledky ve vizuomotorické koordinaci a v sociálním porozumění než v percepčních a analytických schopnostech* (Koudelková 1995, s. 43 až 46).

2.3.1 Delikventní chování jako část neurotické poruchy

Sociologické teorie delikvence nemohou vysvětlit, proč se v oblastech vysokého výskytu delikvence pouze menšina dětí stane delikventními. Rovněž zde chybí vysvětlení delikventního chování u dětí, které žijí v privilegovaných sociálních podmínkách. Většinou se předpokládá, že delikvence středních sociálních vrstev je převážně zaměřena spíše proti rodině než proti společnosti a že vyjadřuje odplatu mladistvého vůči rodičům, kteří neuznávají jeho potřeby.

Mladistvý neurotický delikvent má také jako jiní lidé fungující svědomí, které jej usvědčuje pocity viny, úzkosti či sporadickou svědomitostí. Alespoň z části je delikventní chování mladistvých cizí jejich vlastním ideálům. U emočně narušeného delikventa mají nevědomé psychické mechanismy rozhodující úlohu při eterminaci jeho symptomů. Je možno rozliškovat, zda za antisociální chování dítěte je primárně zodpovědné nevědomí jeho rodičů či jeho vlastní.

Delikventní chování, které je primárně symptomatickou neurotickou poruchou je proto vyjádřením buď:

- a) základního duševního konfliktu
- b) vnitrorodinného konfliktu.

Nitroduševní konflikt můžeme dále rozdělit na:

a) *nevědomá agrese* – při rozboru delikventního chování bylo zjištěno, že neuroticky podmíněné delikventní chování má stejnou strukturu jako ostatní neurotické symptomy. Uvedeno na příkladu, kdy kleptoman opakovaně krade věci, které nepotřebuje, ale prožívá u toho pro něho neodolatelné implulzy vzít si určitý předmět. Během terapie bylo pak následně zjištěno, že tyto krádeže vlastně vyjadřovaly symbolické přivlastňování, stimulované nedostatečným poskytováním

lásky od rodičů (Koudelková 1995, s. 78 až 89),

b) **realizace fantazie** – snahy dítěte realizovat fantazii mohou mít různé formy. Je zde příklad šestnáctiletého chlapce, který neustále kradl, i když žádné peníze nepotřeboval. Chtěl pouze plánovat určité krádeže a s nimi spojené vzrušení a prožívat následné nebezpečí. Chlapec následně vypověděl, že se chtěl stát velkým gaunerem, aby se zbavil pocitů méněcennosti vůči ostatním chlapcům,

c) **delikvence z pocitů viny** – tento mechanismus byl popsán již Freudem v roce 1916. Bylo poukázáno na to, že může existovat antisociální chování, které je navozeno nevědomým pocitem viny a že po spáchaném přestupku se pachateli značně uleví, zejména, když byl přistižen a potrestán,

d) **potřeba uznání** – jedná se o velmi silné motiv zejména v období dospívání. Pokud se mladiství cítí izolováni v rodině či mezi vrstevníky, přehlížen či zanedbáván, může provést závažný antisociální čin jen proto, aby k sobě připoutal pozornost, které se mu doposud nedostávalo. Předpokládá, že provedený a odhalený čin mu přinese pozornost okolí,

e) **potřeba pomoci** – u dospívajících, kteří v sobě cítí počínající duševní poruchu, přičemž lidé v okolí si ho nevšímají, může prostřednictvím delikventního chování komunikovat svou naléhavou potřebu pomoci. V mnoha případech pak rodiče podceňují závažnost tohoto problému. Dítě se poté pomocí antisociálního chování snaží dosáhnout profesionální ochrany.

Vnitrorodinný konflikt můžeme dále rozdělit na:

a) **obětního beránka** – rodiče (mnohdy neuvědoměle) podporují delikventní chování zpravidla jen u jednoho dítěte, které bývá vybráno jako obětní beránek. U takového dítěte bývají delikventní činy přijímány se skrytou pýchou, vychovatelé mu sami nezdědka napomáhají v určitých podvodech tím, že na ně zaměřují hlavní nápor zbytečných zákazů a výstrah po provedeném přestupku,

b) *skrytou stimulaci* – k této dochází také u rodičů, jejichž zjevné chování je sice bez vady, ale kteří přechovávají skryté antisociální postoje, prostřednictvím kterých povzbuzují dítě k tomu, aby odreagovalo jejich nepřátelské impulzy na ně,

c) *skryté posilování delikventního chování* – v mnoha výzkumech byl prokázán podíl rodičovské stimulace zejména ve vývoji promiskuity a nelegitimního těhotenství u dívek. Bylo poté zjištěno, že nelegitimní gravidita byla (kromě vlivu vrstevníků) silně podmíněna situací, že matka nebo sestra rovněž otěhotněly před 20. rokem života (Koudelková 1995, s. 78 až 89).

2.4 Faktory ovlivňující kriminalitu mládeže

Kriminální chování je závažné porušování společností jasně stanovených norem a to již doby, kdy se začala vyvážet lidská společnost a její společenské normy. Vzhledem k tomu, že kriminální chování je společensky nežádoucí a narušuje plynulý společenský chod, je bráno za závažné protisociální chování, proti němuž chrání své hodnoty. Negativní dopad kriminality, jakož i snaha mu porozumět, vedl společnost k jejímu věckému zkoumání. Možnost nápravy mladého delikventního jedince je přímo závislá na pochopení příčiny jeho chování, které vybočuje z rámce akceptovaného společností.

Faktory kriminality mládeže se zabývala řada kriminologických, biologických a psychologických orientovaných, teorií. Při hledání těchto příčin se vycházelo z těchto teorií, které se zabývaly obecnými příčinami kriminality. Některé faktory, které ovlivňují delikvenci mládeže jsou však pro dobu dětství a dospívání příznačné, nebo v něm hrají významnější roli.

Příčinu kriminálního chování můžeme klasifikovat podle různých hledisek a lze ji rozdělit na dvě základní kategorie:

- a) příčiny spojené přímo s osobou pachatele
- b) příčiny mimo osobu pachatele.

Dále lze rozlišit na:

- a) *faktory endogenní*, kterými rozumíme činitele vnitřní povahy, které pocházejí z vnitřního prostředí dané osoby, jedná se o soubor genetických dispozic,
- b) *faktory exogenní* jsou aspekty vnější povahy a z vnějšího prostředí, sem patří

vliv rodiny, školy nebo party (Kuchta, aj. 2002, s.37 - 45).

Struktura kriminality mladistvých nejlépe vynikne při jejím srovnání se strukturou kriminality dospělých. Největší rozdíl je pak ve velikosti podílu majetkové trestné činnosti. U dospělých pachatelů je to 34 % z celkové trestné činnosti a u osob mladších 18 let 65 %.

Typické rysy trestné činnosti mladých lidí jsou nedostatečné plánování přípravy trestných činů, které páchají většinou bez přípravy, což potvrzuje náhodnost místa trestného činu, volba špatného času, nedokonalá konspirace. Mnohdy u nich hraje roli momentální touha po dobrodružství. Zásadním znakem kriminality mladých lidí je výrazná neschopnost odložit uspokojení svých potřeb na pozdější dobu nebo se i některých vzdát (Novotný, aj. 2008, s. 377).

2.5 Majetková kriminalita – rozdělení

Majetková trestná činnost představuje převážnou část celkové kriminality. Pro majetkové trestné činy je typický útok proti cizímu majetku. Majetkovou trestnou činností lze rozdělit na následující základní skupiny:

- a) **první skupina** – představují ji trestné činy, pro které je charakteristická pohnutka – ziskovost a směřují k obohacení pachatele. Patří sem především krádež, zpronevěra, podvod, lichva a další,
- b) **druhá skupina** – je pro ně typické jednání, které poškozuje ostatní. Jedná se o zejména o trestný čin poškození věřitele, o trestný čin porušování povinnosti při správě cizího majetku nebo poškození cizí věci,
- c) **třetí skupina** – zde pachatelé trestné činnosti využívají trestnou činnost páchanou jinou osobou – podílnictví, v současném trestním zákoně je začleněno i ustanovení o trestném činu legalizace výnosů z trestné činnosti - tzv. „praní špinavých peněz“.

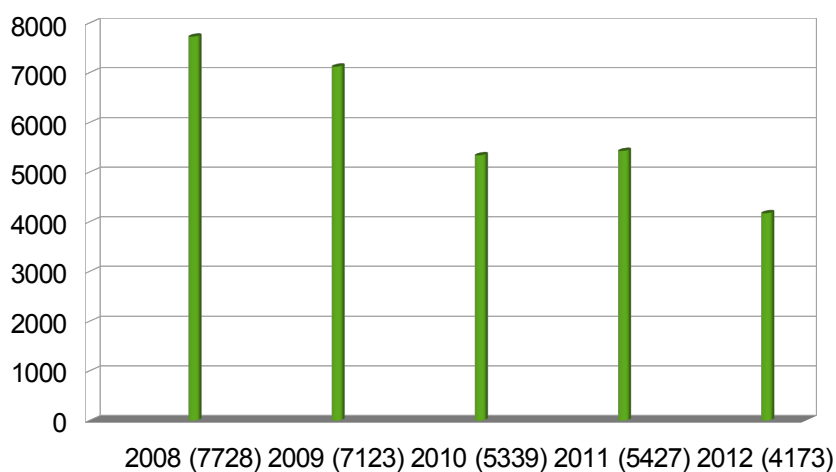
Je však nutné odlišit majetkovou kriminalitu od hospodářské kriminality. Majetková kriminalita směřuje proti majetku fyzických i právnických osob, zatímco hospodářská kriminalita směřuje proti hospodářskému řádu a jeho fungování.

Rozdíly jsou i v závažnosti způsobených škod a charakteristikách pachatelů. U majetkové trestné činnosti škody nedosahují takové výše jako u hospodářské a pachatelé takové činnosti jsou ze skupin spíše kriminálních živlů, na rozdíl od

mnohdy vzdělaných pachatelů kriminality hospodářské (Novotný, aj. 2008, s. 262 a 263).

2.6 Vývoj celkové kriminality mládeže v ČR v letech 2008 až 2012

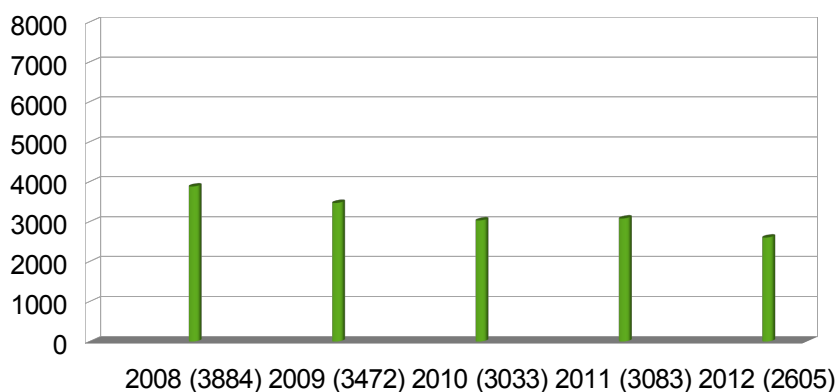
Vývoj kriminality byl vyjádřen za posledních pět let, tedy roky 2008, 2009, 2010, 2011 a 2012. Jedná se o celkový počet všech trestných činů (provinění) spáchaných mládeží ve věku 15 až 17 let. Hodnoty jsou uvedeny v jednotkách (jednotlivých činech). (Policie ČR 2013).

graf č.1 - Vývoj celkové kriminality mládeže v ČR v letech 2008 až 2012

2.6.1 Vývoj majetkové tr. činnosti mládeže v ČR v letech 2008 až 2012

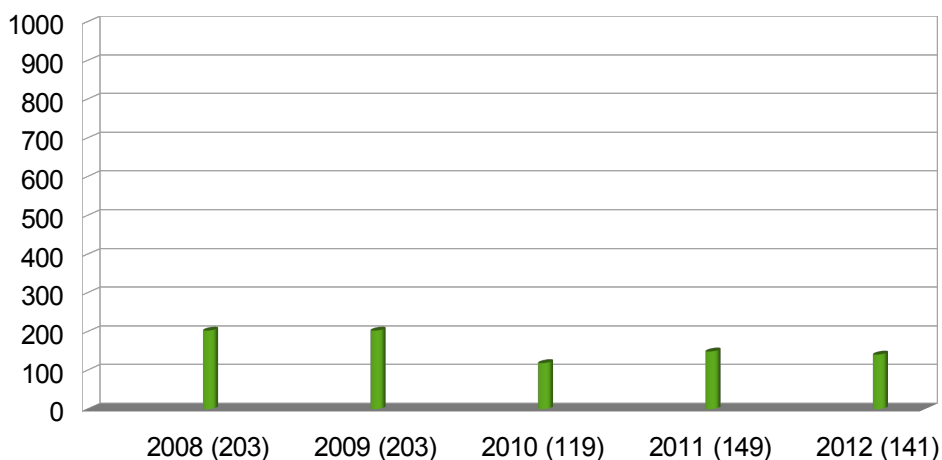
Vývoj majetkové trestné činnosti byl vyjádřen za posledních pět let, tedy roky 2008, 2009, 2010, 2011 a 2012. Jedná se o počet všech majetkových trestných činů (provinění) spáchaných mládeží ve věku 15 až 17 let. Hodnoty jsou uvedeny v jednotkách (jednotlivých činech) (Policie ČR 2013).

graf č.2 - Vývoj majetkové trestné činnosti mládeže v ČR v letech 2008 až 2012

2.7 Vývoj majetkové tr. činnosti mládeže v okr. Liberec v letech 2008-2012

Vývoj majetkové trestné činnosti mládeže v okrese Liberec byl vyjádřen za posledních pět let, tedy roky 2008, 2009, 2010, 2011 a 2012. Jedná se o počet všech majetkových trestných činů (provinění) spáchaných mládeží ve věku 15 až 17 let v okrese Liberec. Hodnoty jsou uvedeny v jednotkách (jednotlivých činech) (Policie ČR 2013).

graf č. 3 - Vývoj maj. tr. činnosti mládeže v okr.Liberec v letech 2008 až 2012

2.8 Soudnictví ve věcech mládeže

Soudnictví ve věcech mládeže upravuje v České republice Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže).

Tento zákon rovněž upravuje podmínky odpovědnosti mládeže za protiprávní činy uvedené v trestním zákoně, opatření ukládaná za takové protiprávní činy, postup, rozhodování a výkon soudnictví ve věcech mládeže.

Projednávání takových protiprávních činů se sleduje, aby se na toho, kdo se takového činu dopustil, užilo opatření, které účinně přispěje k tomu, aby se nadále páčání protiprávního činu zdržel a našel si společenské uplatnění odpovídající jeho schopnostem a podle svých sil a schopností přispěl k odčinění újmy vzniklé svým protiprávním činem (Zákon č. 218/2003 Sb., § 1, odst. 1,2).

Soudnictví ve věcech mladistvých a věcech posuzování činů jinak trestných spáchaných dětmi mladšími patnácti let vykonávají soudy pro mládež (Zákon č. 218/2003 Sb., § 4).

Opatření ukládaná mladistvým – jejich účelem je vůči mladistvému především vytvoření podmínek pro sociální a duševní rozvoj mladistvého se zřetelem k jím dosaženému stupni rozumového a mravního vývoje, k rodinné výchově a k prostředí mladistvého, z něhož pochází (Zákon č. 218/2003 Sb., § 9).

Mladistvému lze uložit pouze následující druhy opatření:

a) **výchovná opatření** – dohled probačního úředníka, probační program, výchovná omezení, výchovné povinnosti, napomenutí s výstranou (Zákon č. 218/2003 Sb., § 15),

b) **ochranná opatření** – ochranné léčení, zabrání věci, ochranná výchova a zabezpečování detence (Zákon č. 218/2003 Sb., § 21),

c) **trestní opatření** – obecně prospěšná práce, peněžitá opatření, peněžitá opatření s podmíněným odkladem výkonu, propadnutí věci, zákaz činnosti, vyhoštění, odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu (podmíněné odsouzení), odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu s dohledem, odnětí svobody nepodmíněné (Zákon č. 218/2003 Sb., § 24).

3 Praktická část práce

3.1 Cíl praktické části

Cílem praktické části je analyzovat kriminalitu mládeže v okrese Liberec za posledních pět let, tedy roky 2008, 2009, 2010, 2011 a 2012. Za pomoci dotazníku z nasbíraných dat potvrdit či vyvrátit předpoklady stanovené v úvodu bakalářské práce.

3.2 Stanovené předpoklady empirického šetření

- Majetková kriminalita mládeže ve věku od 15 do 17 let věku má stoupající tendenci,
- Většina kriminálních činů mládeže je páchána ve spolupachatelství,
- Mladiství pachatelé pocházejí z rodin, kde alespoň jeden z rodičů je dlouhodobě nezaměstnaný.

3.3 Použité metody

K empirickému šetření byly použity následující metody:

- Analýza dat získaných z dotazníku
- Analýza statistických dat Policie ČR.

3.4 Zkoumaný vzorek

Jako zkoumaný vzorek bylo vybráno 14 pachatelů trestné činnosti mužského i ženského pohlaví ve věku od 15 do 17 let věku z Výchovného ústavu, Dětského domova se školou, Střední školy, Základní školy a školní jídelny v Chrastavě, ulice Školní 438. Tento počet byl určen majetkovými delikty, které tito pachatelé spáchali. Z tohoto hlediska se jedná o vyčerpávající vzorek. Vzhledem k momentální obsazenosti Výchovného ústavu v Chrastavě nebylo možné dodržet původní počet 30 pachatelů.

Nedílnou součástí koncepce výchovného působení jsou soustavné průběžné činnosti a aktivity svěřenců i pracovníků, které jsou celkovou součástí převýchovného procesu. Součástí denního programu jsou pracovní a veřejně

prospěšné činnosti svěřenců a pracovníků. Jde zejména o udržování čistoty a pořádku ústavu, udržování rozlehlých prostorů kolem budovy, výrazný podíl na pomocných pracích při opravách ústavních zařízení (udržování sportovního areálu, malování apod.). Svěřenci vypomáhají na společných akcích pořádaných ve městě Chrastavě, čímž se vytváří dobrý vztah mezi obcí a ústavem. Velký důraz je v poslední době kladen na soustavnou přípravu chlapců ve výchově k volbě povolání a budoucímu životu. Zaměstnanci se podílejí na realizaci akcí a soutěží pořádaných ústavem a na organizování různých aktivit i na úkor svého volného času. Ústav je členem Asociace náhradní výchovy od jejího založení. Zkušenosti pracovníků ústavu využívají i jiná zařízení při pořádání svých akcí. V roce 1997 se výchovný ústav Chrastava stal **fakultním zařízením Pedagogické fakulty TU v Liberci**. Spolupráce je intenzivní, většina studentů PF se seznámí při návštěvách studijních skupin s problematikou ústavní výchovy, organizací a vlastní prací VÚDDŠ.

Výchovným procesem prolíná směřování svěřenců ke kulturnosti a kultivovanému vystupování v ústavu i na veřejnosti. Chování svěřenců při hromadných sportovních a kulturních akcích je objektivně vysoce hodnoceno. Všechny tyto akce se organizují a řídí tak, aby měly nejen maximálně dosažitelnou společenskou úroveň, ale aby se i na nich svěřenci co nejvíce podíleli. Navenek se soustavnost tohoto působení projevuje velmi dobrými výsledky na kulturních vystoupeních, přehlídkách a soutěžích (např. výsledky Chrastavské sloky). Motivačně velmi pozitivně působí důstojný průběh závěrečných učňovských zkoušek a slavnostní vyřazení učňů (Výchovný ústav Chrastava 2013).

3.5 Dotazník

V přiloženém dotazníku byly otázky s možnými odpověďmi formulovány tak, aby byla nalezena odpověď na stanovené předpoklady uvedené v bodě 3.2 Stanovené předpoklady. Dotazník byl v globální části zacílen na to, zda se potvrdí či vyvrátí působení společensky nepřijatelných faktorů například v rodině, partě, či ve volném čase mladistvých. Rovněž v něm byly zjišťovány zkušenosti mladistvých delikventů s drogami a alkoholem.

Dále pak byly položeny otázky, které směřovaly k zjištění druhu trestné činnosti s přihlédnutím na frekvenci jejího páčání. Při vyplňování dotazníku nedošlo ke kontaktu autora práce a mladistvých. Mladiství pracovali samostatně za předpokladu

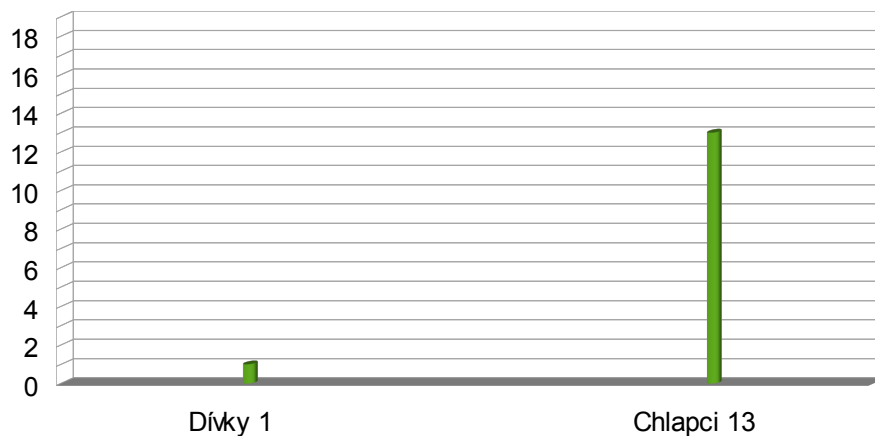
anonymního odpovídání. Formulace otázek zaručovala srozumitelnost pro mladistvé. Dotazník obsahoval jen otázky uzavřené, kde mohli respondenti zvolit pouze jednu odpověď.

3.6 Výsledky z dotazníku – prezentace získaných dat

Dotazník obsahoval 17 otázek. Všechny vyhotovení dotazníku byly odevzdány respondenty zpět. Dotazník obsahoval takové otázky, které se mohly respondentů týkat. Z vyplněných odpovědí je u většiny dotazovaných zřejmá přítomnost negativních společenských kriminogenních jevů a propojení dat popsanych v teoretické a praktické části této práce.

3.6.1 Pohlaví respondentů

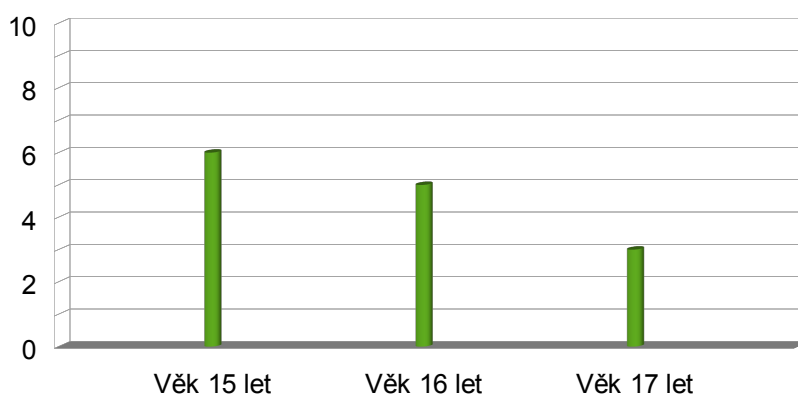
Z celkového počtu 14 dotazovaných byla 1 respondentka dívka a 13 chlapců. Vyjádřeno v grafu č. 4.

graf č. 4 - Pohlaví respondentů

3.6.2 Věk respondentů

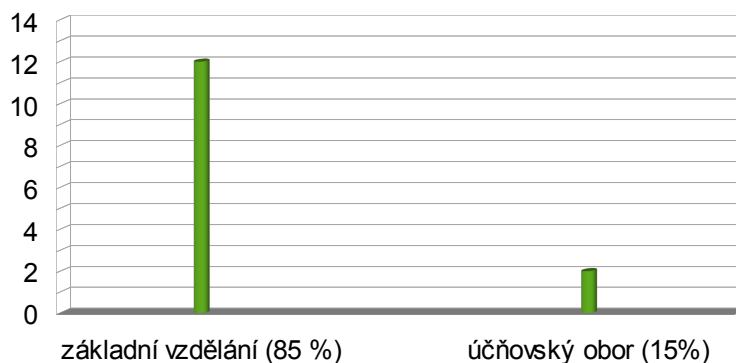
Z celkového počtu 14 dotazovaných bylo 14 respondentů mladistvých ve věku od 15 do 17 let, což je 100 % zastoupení. Věk 15 let byl zastoupen v 6 případech, věk 16 let pak v 5 případech a 17 let bylo třem respondentům. Největší podíl ve skupině tvoří patnáctiletí respondenti. Průměrný věk respondentů je 16 a půl roku. Vyjádřeno v grafu č. 5.

graf č. 5 - Věk respondentů

3.6.3 Vzdělání respondentů

V otázce číslo 3 respondenti uváděli své nejvyšší dosažené vzdělání. Vzhledem k jejich věku je zřejmé, že drtivou většinu budou tvořit ti se základním vzděláním. Základní vzdělání mělo 12 respondentů a jen 2 měli ukončen učňovský obor bez maturity. Procentuelní vyjádření je v grafu číslo 6.

graf č. 6 - Vzdělání respondentů

3.6.4 Rodina respondentů

V otázce číslo 4 respondenti značili své rodinné zázemí. Z odpovědí vyplynulo, že 5 mladistvých má vlastního otce i matku. 5 mladistvých má jednoho z rodičů nevlastního a 2 pak žijí jen s jedním z rodičů. Na tomto místě je potřeba dodat, že kompletní harmonická rodina je jedním z předpokladů zdravého vývoje jedince a prostor k nežádoucímu protispolečenskému chování se díky tomu výrazně omezuje. Vyjádřeno v grafu číslo 7.

graf č. 7 - Rodina respondentů

3.6.5 Zaměstnání rodičů respondentů – jeden z předpokladů

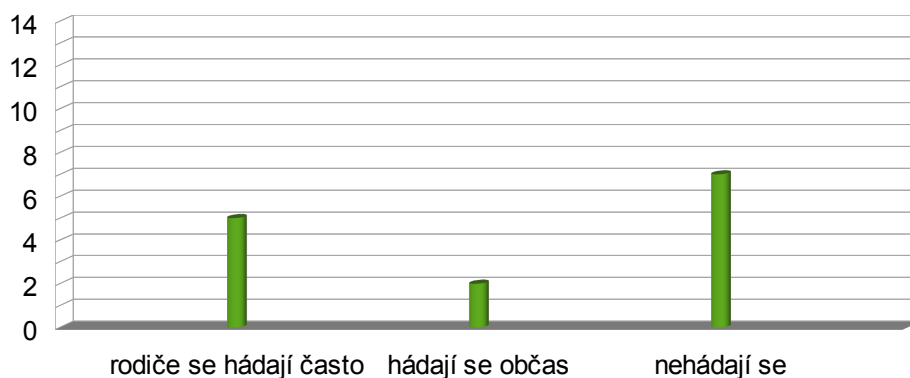
Pod bodem číslo 5 bylo od respondentů označeno zaměstnání rodičů. Z odpovědí vyplynulo, že u 5 mladistvých oba rodiče pracují. 9 mladistvých má jednoho z rodičů dlouhodobě nezaměstnaného. K tomuto je nutné dodat, že pokud je jeden z rodičů dlouhodobě nezaměstnaný, vzniká v rodině napětí z nedostatku financí na chod rodiny. Negativní finanční situace se následně promítá ve výchově dětí, na které je část rodinné tíže přenášena. Vyjádřeno v grafu číslo 8.

graf č. 8 - Zaměstnání rodičů respondentů

3.6.6 Hádky rodičů respondentů

Pod bodem číslo 6 byly od respondentů označeny hádky a rozpěře svých rodičů. Z odpovědí vyplynulo, že u 5 mladistvých se rodiče doma hádají často a hodně. U 2 mladistvých se rodiče hádají jen občas. U 7 respondentů se rodiče doma nehádají. Vyjádřeno v grafu číslo 9.

graf č. 9 - Hádky rodičů respondentů

3.6.7 Věznění rodiny respondentů

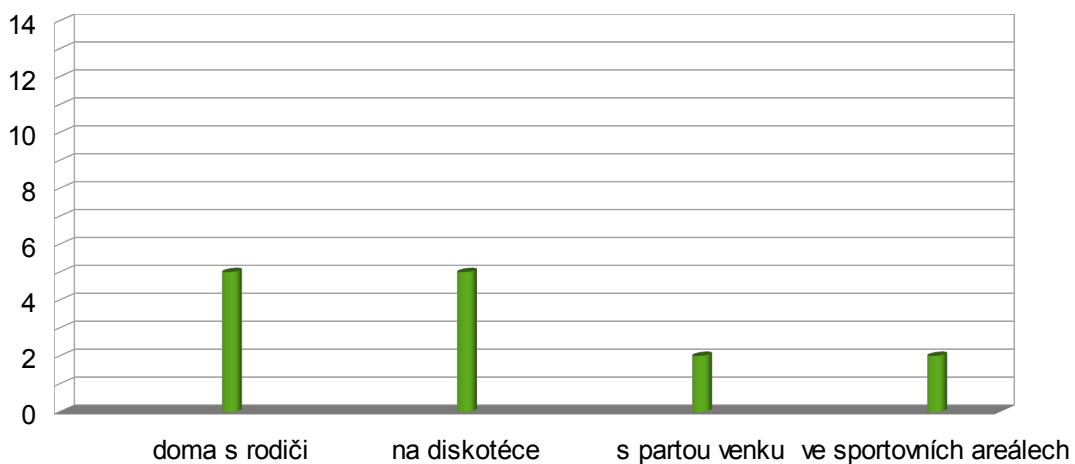
Pod bodem číslo 7 respondenti označovali trestnou činnost svých rodičů. Z odpovědí vyplynulo, že u 5 mladistvých byla ve výkonu trestu odnětí svobody matka. U 5 mladistvých byl ve výkonu trestu otec. U 3 mladistvých byl ve výkonu trestu jejich sourozenec. U 1 respondenta se jednalo o ostatního člena rodiny (bratranec, strýc, teta). Vyjádřeno v grafu číslo 10.

graf č. 10 - Věznění rodiny respondentů

3.6.8 Volný čas respondentů

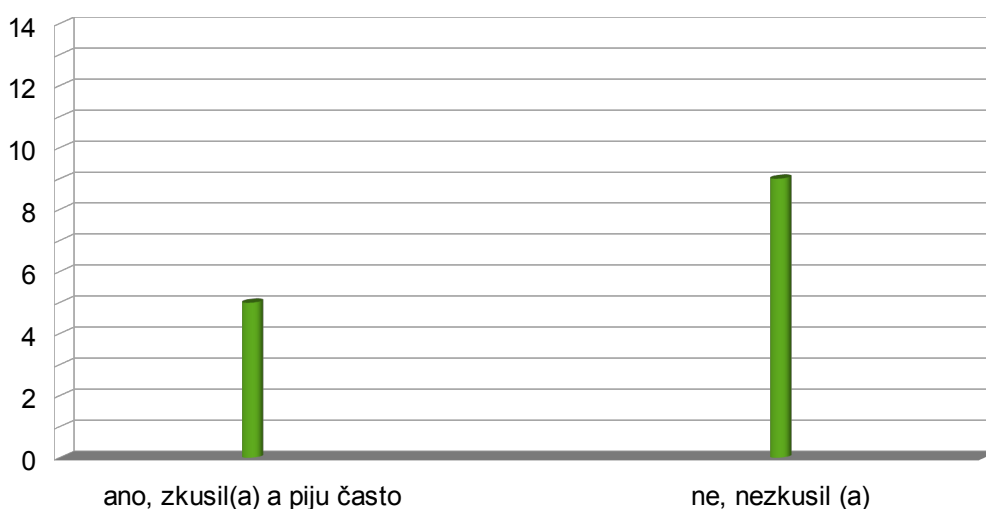
V dotazníku pod bodem číslo 8 respondenti uváděli, kde nejraději tráví svůj volný čas. Z odpovědí vyplynulo, že 5 mladistvých je nejraději doma s rodiči. 5 mladistvých je nejraději na diskotéce, 2 dotazovaní pak s partkou venku. 2 respondenti uvedli, že ve volném čase nejraději sportují v některém ze sportovních areálů. Vyjádřeno v grafu číslo 11.

graf č. 11 - Volný čas respondentů

3.6.9 Požívání alkoholu respondentů

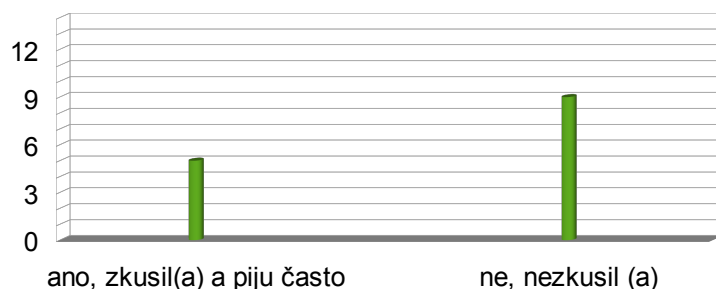
Pod bodem číslo 9 se respondenti vyjadřovali k požívání alkoholu. Z odpovědí vyplynulo, že 5 mladistvých alkohol zkusilo a pije často a rádi. 9 mladistvých alkohol nikdy nezkusilo a alkohol jim nic neříká. V tomto kontextu lze konstatovat, že v mnoha případech se k užívání alkoholu dostali jen proto, aby „zapadli“ do party. S alkoholem začali experimentovat, tento jim za chutnal a nedokázali s ním přestat. V období dospívání se alkoholová závislost vybuduje velmi rychle. Závislost na alkoholu spolu s nedostatkem finančních prostředků na koupi alkoholu pak vede mladistvé k páchání trestné činnosti. Vyjádřeno v grafu číslo 12.

graf č. 12 - Požívání alkoholu respondentů

3.6.10 Požívání drog respondentů

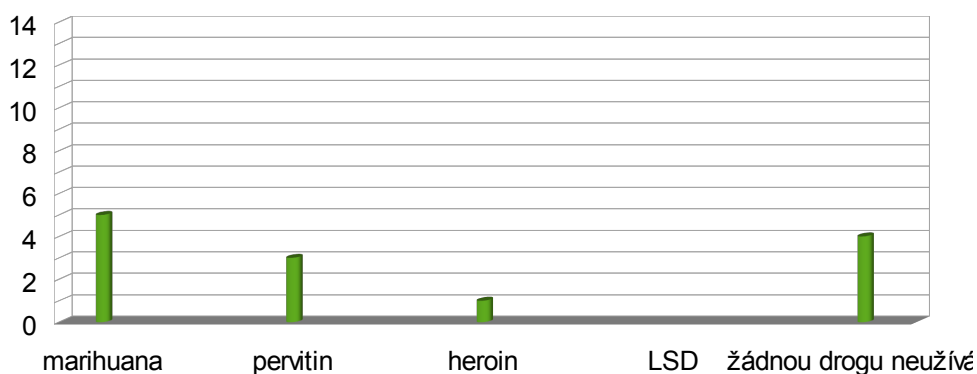
Pod bodem číslo 10 se respondenti vyjadřovali k požívání drog. Z odpovědí vyplynulo, že 5 mladistvých alkohol zkusilo a užívají některou z drog často a rádi. 9 mladistvých některou z drog nikdy nezkusilo a drogy jim nic neříkají. Zde je situace velmi podobná jako u požívání alkoholu. Vyjádřeno v grafu číslo 13.

graf č. 13 - Požívání drog respondentů

3.6.11 Druhy drog respondentů

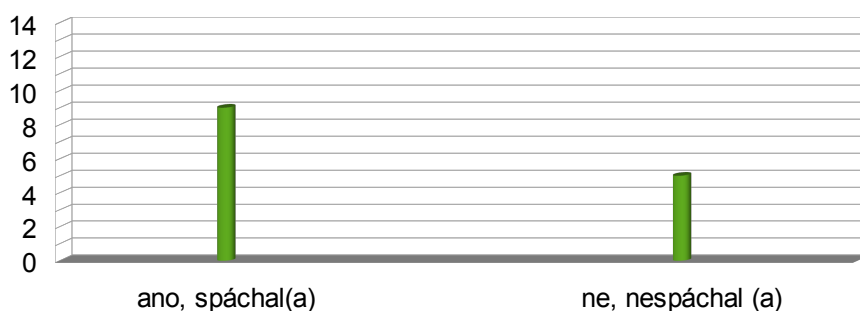
U otázky číslo 11 pak respondenti označovali druh drogy, kterou nejčastěji požívají. Z odpovědí vyplynulo, že 5 mladistvých užívalo marihuanu, 3 mladiství pervitin, 1 užíval heroin, droga LSD nebyla označena žádným z respondentů, 4 dotazovaní pak uvedli, že žádnou drogu neužívají. Vyjádřeno v grafu číslo 14.

graf č. 14 - Druhy drog respondentů

3.6.12 Spáchání trestného činu (provinění) respondentů

Pod bodem číslo 12 se respondenti vyjadřovali ke spáchání trestného činu (provinění). Z odpovědí vyplynulo, že 9 mladistvých spáchalo některý trestný čin (provinění). 5 mladistvých žádný trestný čin (provinění) nespáchalo. Vyjádřeno v grafu číslo 15.

graf č. 15 - Páchání trestného činu respondentů

3.6.13 Motiv trestné činnosti respondentů

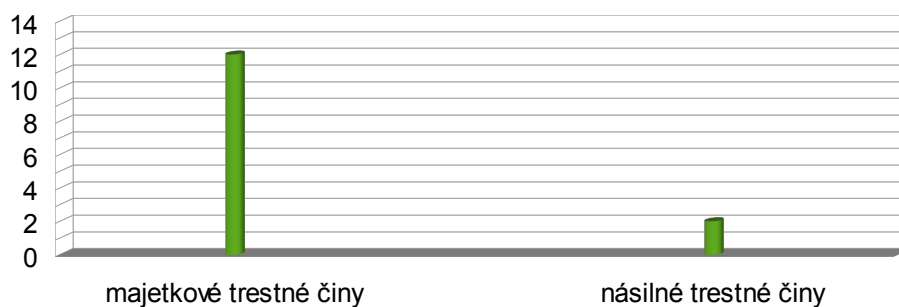
V dotazníku pod bodem číslo 13 respondenti uváděli, jaký byl motiv jejich trestné činnosti. Z odpovědí vyplynulo, že 5 mladistvých pachatelů vedla k trestné činnosti momentální potřeba peněz a utrácení. 5 mladistvých při páchání trestné činnosti nemělo finanční prostředky na drogy či alkohol, 2 dotazovaní toužili vlastnit odcizenou věc. 2 respondenti uvedli, že k trestné činnosti je vedla touha po dobrodružství při jejím páchání. Vyjádřeno v grafu číslo 16.

graf č. 16 - Motiv trestné činnosti

3.6.14 Druh trestné činnosti respondentů

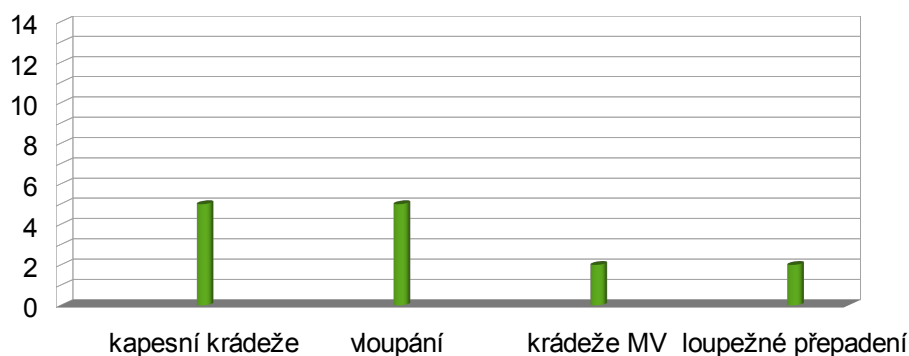
V dotazníku pod bodem číslo 14 respondenti uváděli, jaký druh trestné činnosti páchali. Z odpovědí vyplynulo, že 12 mladistvých pachatelů páchalo majetkové trestné činy (provinění) a jen 2 pachatelé páchali násilné trestné činy (rvačky nebo ublížení na zdraví). Vyjádřeno v grafu číslo 17.

graf č. 17 - Druh trestné činnosti respondentů

3.6.15 Druh majetkové trestné činnosti respondentů

Pod bodem číslo 15 respondenti uváděli, jaký druh majetkové trestné činnosti páchali nejčastěji. Z odpovědí vyplynulo, že 5 mladistvých pachatelů páchalo nejčastěji drobné kapesní krádeže. 5 mladistvých pak provádělo vloupání do různých objektů (chaty, chalupy, trafiky), 2 dotazovaní se dopouštěli krádeží motorových vozidel. 2 respondenti uvedli, že prováděli loupežná přepadení. Vyjádřeno v grafu číslo 18.

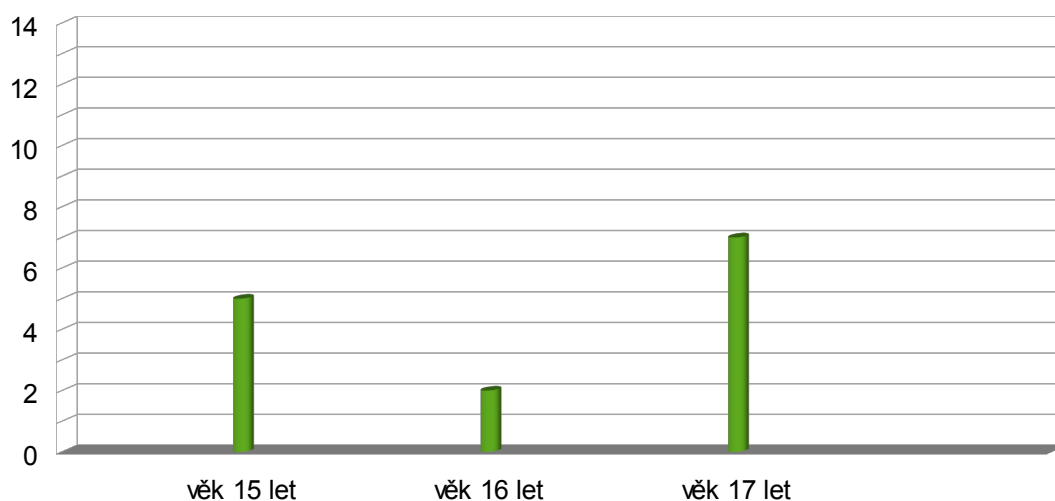

graf č. 18 - Druh majetkové trestné činnosti

legenda: MV = motorové vozidlo

3.6.16 Věk při páčání trestné činnosti respondentů

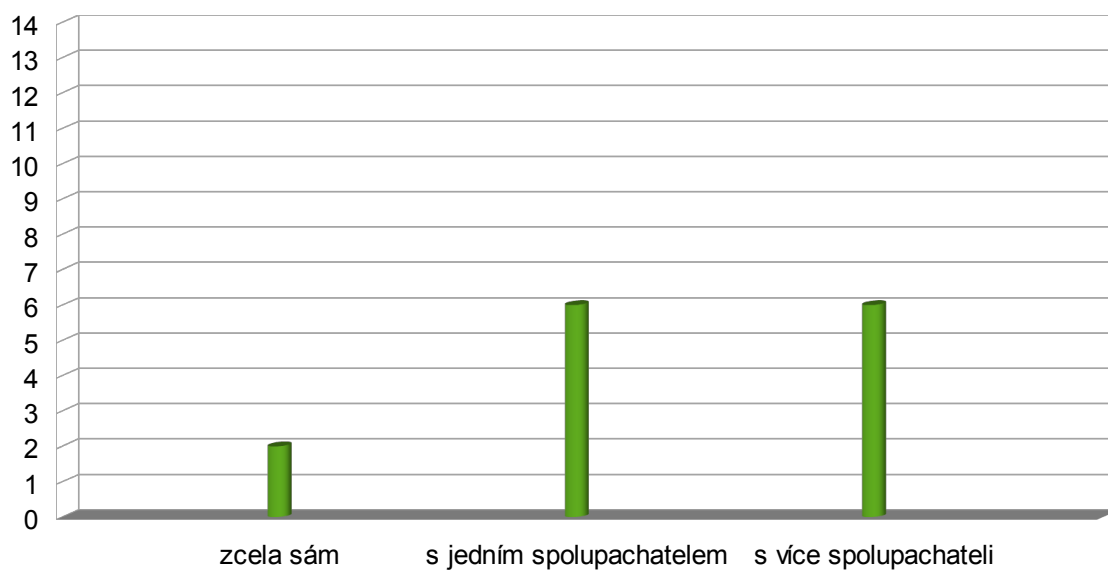
Pod bodem číslo 16 byl od respondentů označen jejich věk při páčání trestné činnosti. Z odpovědí vyplynulo, že 5 mladistvých bylo při páčání trestné činnosti ve věku 15 let. U 2 mladistvých docházelo k páčání trestné činnosti ve věku 16 let. U 7 pak trestná činnost probíhala ve věku 17 let. Vyjářeno v grafu číslo 19.

graf č. 19 - Věk při páčání trestné činnosti respondentů

3.6.17 Spolupachatelství při trestné činnosti – jeden z předpokladů

Pod posledním bodem číslo 17 respondenti odpovídali, v kolika lidech se dopouštěli trestné činnosti. Z odpovědí vyplynulo, že 5 mladistvých bylo při páchání trestné činnosti zcela samo. U 2 mladistvých docházelo k páchání trestné činnosti s jedním kamarádem (spolupachatelem). U 7 pak trestná činnost probíhala s více kamarády (spolupachateli). Vyjádřeno v grafu číslo 20.

graf č. 20 - Spolupachatelství při trestné činnosti respondentů

3.7 Výsledky stanovených předpokladů

Následující část práce obsahuje prezentaci stanovených předpokladů, které byly vytyčeny v úvodu bakalářské práce.

3.7.1 První předpoklad

Majetková trestná činnost mládeže ve věku od 15 do 17 let věku má stoupající tendenci.

Pro ověření předpokladu číslo 1 byla použita metoda rozboru statistických údajů z internetové databáze Policie ČR. **PRVNÍ PŘEDPOKLAD** se v rámci sledovaného pětiletého období **NEPOTRVDIL**. Majetková trestná činnost mládeže ve věku od 15 do 17 let věku má mírně klesající tendenci ve sledovaných letech 2008 – 2012.

3.7.2 Druhý předpoklad

Většina trestné činnosti je páchána ve spolupachatelství.

Pro ověření předpokladu číslo 2 byla použita metoda rozboru údajů z vyplněného dotazníku (příloha č. 1) z Výchovného ústavu v Chrastavě. **DRUHÝ PŘEDPOKLAD** se v rámci sledovaného pětiletého období **POTRVDIL**. Dle získaných údajů většina majetkové trestné činnosti mladistvých je páchána ve spolupachatelství jednoho nebo více vrstevníků.

3.7.3 Třetí předpoklad

Mladiství pachatelé pocházejí z rodin, kde alespoň jeden z rodičů je dlouhodobě nezaměstnaný

Pro ověření předpokladu číslo 1 byla použita metoda rozboru údajů z vyplněného dotazníku (příloha č. 1) z Výchovného ústavu v Chrastavě. **TŘETÍ PŘEDPOKLAD** se v rámci sledovaného pětiletého období **POTRVDIL**, kdy skutečně dle získaných údajů většina pachatelů pochází z rodin, kde alespoň jeden z rodičů je dlouhodobě nezaměstnaný.

Je nutné však dodat, že získané údaje a možnost zobecnění se vztahuje výhradně na zkoumaný vzorek dotazovaných

Závěr

Bakalářská práce se zaměřovala na majetkovou trestnou činnost mládeže v okrese Liberec. V teoretické části byly vymezeny základní termíny z oblasti kriminality mládeže a majetkové trestné činnosti mládeže. Rovněž byla v úvodu zmíněna psychologická charakteristika mladistvých pachatelů a průběh jejich soudního řízení.

V praktické části byl pomocí dotazníku proveden průzkum na části mladistvých ve věku od 15 do 17 let ve Výchovném ústavu v Chrastavě.

I přes klesající tendenci majetkové trestné činnosti mládeže v letech 2008 – 2012 je vnímána veřejností jako velká společenská zátěž. V mnoha případech však veřejnost nemá zcela objektivní informace ke svému názoru na problematiku mladistvých pachatelů. Díky tomu ve společnosti převládá tendence hodnotit věci neobjektivně s požadavkem větší punitivity. Důkazem toho je i předložená práce, kde na základě empirického šetření bylo zjištěno, že ze 3 stanovených předpokladů se pouze jeden nepotvrdil.

Navrhovaná opatření

Z provedeného výzkumu i policejních statistik je patrné, že se celková trestná činnost mládeže má klesající tendenci, což je jev jistě společensky pozitivní. Avšak navrhnout účinná opatření k ještě většímu snížení protiprávního jednání české mládeže lze pouze v úzké kompaktní spolupráci všech dotčených institucí (Police České republiky, Soudy, Státní zastupitelství, Probační a mediační služba, Výchovné ústavy, základní školy apod.), které mají vliv na to, jakým směrem se bude výchova naší mládeže ubírat. Tyto instituce jsou hlavními garanty toho, že každému pachateli trestné činnosti, tedy i mladistvému, bude zaručen profesionální přístup v průběhu jeho společensky nežádoucího chování. Je ale zcela zřejmé, že jeden z hlavních úkolů mají rodiče, kteří by měli vychovávat své děti v souladu s obecně platnými normami ve společnosti.

Navrhovaná opatření:

- a) vytváření podmínek pro posílení role výchovného poradce na základních školách a ve středoškolském odborném školství,
- b) ve větším rozsahu a intenzitě působit na mladistvé především preventivně,
- c) prohloubit spolupráci rodiny a OSPOD ve směru příznivějších podmínek výchovy dítěte,
- d) podporovat alternativní řešení konfliktů mládeže s trestním zákonem,
- e) navýšení počtu pracovníků Pedagogicko-psychologických poraden (snížení čekací doby) a intenzivnější spolupráce odborníků s rodiči či se školou při řešení potíží mladých.

Seznam použitých informačních zdrojů

- HARTL, P., HARTLOVÁ, E., 2000. *Psychologický slovník*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-303-X.
- ČÍRTKOVÁ, L., 2000. *Policejní psychologie*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-475-3.
- MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A., 2000. *Mládež a delikvence*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-771-X.
- VEČERKA, K. 2004. *Mladiství pachatelé na prahu tisíciletí*. 1. vyd. Praha: Kufr. ISBN 80-7338-033-1.
- KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol., 2012. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2. vyd. Praha: C. H. BECK. ISBN 80-7179-813-4.
- NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol., 2008. *Kriminologie*. 3. přepr. vyd. Praha: ASPI – Wolters Kluwer. ISBN 978-80-73533-376-8.
- KOUDELKOVÁ, A., 1995. *Psychologické otázky delikvence*. 1 vyd. Praha: Victoria Publishing. ISBN 80-7187-022-6.
- KOLÁŘ, M., 2001. *Bolest šikanování*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-513-X.
- SOCHŮREK, J., 2001. *Vybrané kapitoly ze sociální patologie*. I. Díl, 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci. ISBN 80-7083-494-3.
- ZOUBKOVÁ, I., NIKL, J., ČERNÍKOVÁ, V., 2001. *Kriminalita mládeže*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky. ISBN 80-7251-070-3.
- CHMELÍK, J., aj., 2003. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-739-6.
- Výchovný ústav Chrastava. *Výchovný ústav Chrastava*. [online]. [vid. 11. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.volny.cz/vudds-chrastava/05.htm>
- Policie ČR. *Policie ČR* [online]. [vid. 13. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2009, částka 11, s. 354–464.
- Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In: Sbíрка zákonů České republiky. 2003, částka 79, s. 4030 – 4052.

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Průvodní dopis a dotazník předávaný respondentům provedeného průzkumu.

Majetková trestná činnost mladistvých v okrese Liberec

Dobrý den,

studuji na Technické univerzitě v Liberci bakalářské studium Sociální práce, obor Penitenciární péče. K vybranému tématu své bakalářské práce zjišťuji informace, které budou následně použity při tvorbě práce. Z tohoto důvodu je velmi důležité, abyste odpovídali pravdivě a upřímně.

Dotazník je zcela anonymní. Vaši odpověď prosím zakroužkujte nebo označte křížkem.

ředem děkuji za Váš čas strávený vyplňováním dotazníku.

Martin Ondráček

1) **Pohlaví**

☐ dívka

☐ chlapec

2) **Jaký je Váš věk?**

☐ 15 let

☐ 16 let

☐ 17 let

3) **Jaké je Vaše nejvyšší vzdělání?**

☐ základní škola

☐ učňovský obor

4) **Jaká je Vaše rodina?**

☐ mám vlastního otce i matku

☐ otec nebo matka je nevlastní

☐ žiji jen s jedním z rodičů

5) **Pracují rodiče?**

☐ oba pracují

☐ jeden z nich dlouhodobě nepracuje

6) **Hádají se doma rodiče?**

☐ ano, často a hodně

☐ ano, ale jen občas

☐ nehádají se, doma je klid

7) **Byl někdo z Vaší rodiny ve vězení?**

☐ matka

☐ otec

☐ sourozenec

☐ ostatní rodina (bratranec, strýc, teta)

8) **Kde nejraději trávíte volný čas?**

☐ doma s rodiči

☐ na diskotéce

☐ s partou venku

☐ ve sportovních areálech

9) **Zkusil (a) jste někdy pít alkohol?**

☐ ano, zkusil(a) a piju často a rád (a)

☐ ne, nezkusil(a) – nic mi to neříká

10) **Zkusil(a) jste někdy drogu?**

a) ano, zkusil(a) a užívám drogu často a rád(a)

b) ne, nezkusil(a) – nic mi to neříká

11) **Jaký druh drogy užíváte nejčastěji?**

a) marihuanu (trávu)

b) pervitin

c) heroin

d) LSD

e) žádnou drogu neužívám

12) **Spáchal(a) jste někdy trestný čin?**

a) ano

b) ne

13) **Jaký byl motiv Vaší trestné činnosti?**

a) momentální potřeba peněz a utrácení

b) neměl jsem peníze na drogu či alkohol

c) touha vlastnit odcizenou věc

d) touha po dobrodružství při trestné činnosti

15) **Jaký druh trestné činnosti jste páchal(a)?**

a) majetkové trestné činy (krádeže, vloupání)

b) násilné trestné činy (rvačky, ublížení na zdraví)

15) **Jaký druh majetkové trestné činnosti jste páchal(a) nejčastěji?**

a) drobné kapesní krádeže

b) vloupání do objektů

c) krádeže motorových vozidel

d) loupežné přepadení

16) **V jakém věku jste páchal(a) trestnou činnost?**

a) když mi bylo 15 let

b) když mi bylo 16 let

c) když mi bylo 17 let

17) **Byl(a) jste při trestné činnosti sám (a)?**

a) ano, sám(a)

b) s jedním kamarádem

c) s více kamarády